

valcem vin je iz leta 1372 in jo je izdelal škof Gerhard iz Würzburga. Njegova odredba je naperjena proti vsakemu, bodisi, da je duhovnik ali lajik, gospod ali ženska ali hlapec in grozi ponarejevalcem z globo dveh šilingov na vedro ponarejenega vina.

Posluževali so se tudi uničenja ponarejenih vin. Dne 6. januarja 1440 so izbili v Nürnbergu dno iz štirih velikih sodov, ker je bilo vino v njih nedovoljeno zmešano. Slučaji, da bi se pokvarjeno in ponarejeno vino razdelilo med reveže, niso znani, ker je pokvarjeno vino tudi skrajno škodljivo zdravju. Zgodovinsko potrjeno je, da je moral biberaški krčmar leta 1482 na povelje sveta (oblasti) izpiti 6 meric od njega ponarejenega vina in je tudi na posledicah umrl med strašnimi mukami.

Mestni svet v Frankfurtu ob reki Main je bil tako strog, da je pustil od časa do časa pregledati vse mestne kleti od posebnih zaupnikov, da bi ne bilo kje vkleteno ponarejeno vino. Ako so odkrili kje sod spančane vina, ga je odpeljal konjederec izven mesta in ga spustil po fleh.

Kljub strogim odredbam proti, pa je vedno cvetela umetnost ponarejevanja vin.

*

Velenje. Tukajšnji živinorejski rodovniški odsek kmet. podružnice Velenje se prav marljivo pripravlja na veliko razstavo rodovniške živine dne 6. oktobra ob 10. uri popoldne na sejmišču v Velenju. Odsek se je ustanovil 2. februarja tega leta, izvolil je v odbor same delovne gospodarje in rodovniško komisijo, katera je potem po večdnem pregledovanju in ocenjevanju sprejela v rodovnik 110 krav, v prvi vrsti izrazito dobrih mlekaric marljadvorske pasme v tem okolišu in iz št. Janža, kjer se je našla deloma najlepša živina. Vsak živinorejec je dobil mlečno kontrolo, kakor se je izkazalo po naših agilnih mlečnih asistentih Glažerju Francu in Breclnu Mihi vodijo vsi točne zapiske namolzenega mleka. Glede tega se opozarjajo vsi člani, da koncem meseca skupno zapišejo množino mleka od vsake krave posebej v za to določeno rubriko, ker se bo na razstavi glasom mlečnih kontrol najbolj ocenjevala živina. Navedeno naj bo tudi s čim se običajno krmi, vožnja, brestost itd. Po zapiskih mlečnih asistentov imamo krave, ki dajejo sijajne množine mleka, do 18 litrov dnevno ob čisto navadni suhi in sveži krmi. Od krav, ki se bodo tekom časa izkazale v vseh ozirih, zlasti pa na mlečnosti najboljše, zavisi v odbiri naša bodočnost. Odsekov odbor posreduje tudi pri nakupu in prodaji plemen istega blaga, zato je v interesu vsakega člana, ki ima kaj dobrega za oddati, da sporoči odseku in ravno tako se naj kupci s zaupanjem obračajo na odsekov odbor, ki bo vedno glasom rodovnika imel na razpolago podatke krav, odnosno njih zaroda namenjenih za prodajo. Poprej ko se bo vršila razstava, bo rodovniška komisija še enkrat pregledala vse vpisane živine. Katera ne bo odgovarjala, se jo bo kratkoma črtalo. Zato je še tembolj važno za vse člane odseka, da s podvojenim ljubeznijo negujejo svojo živino, zlasti pa, ker so sa nagrade predvidene lepe

podpore. Želeli je, da se med člani razvije borba za prvenstvo, da že v itak po naravi krasni Šaleški dolini pokažemo svetu še vrste najlepših odbranih živali — po drugih pasemskih okoliših večkrat grajana, za mleko pa skoraj najboljše marljadvorske pasme. Prižene naj se tudi odboru naprej star zarod od mater vpisanih v rodovnik, ker bode dana možnost odbrano živino prodati, odnosno kupiti.

Poročilo o stanju hmeljskih nasadov od 15. avgusta 1931. Obiranje hmelja je v polnem teku. Potom posebnih lepakov je Hmeljarsko društvo vsem hmeljarjem nujno priporočalo, da naj obirajo le zreli hmelj lepe barve in normalne velikosti. Vse druge kobule pa naj puste na drogih. Vsled tega bo letos najhitreje ostalo 30 do 40% neobranega hmelja, kar nekaj pomeni, ako se pomisli, da se je s hmeljem zasajena ploskev od leta 1929. skrčila skoro za 50%. Obrani hmelj bo najboljše kakovosti. Posamezni nakupovalci so že došli.

Ustanovitev mlekarne v Slovenjgradcu ima v načrtu živinorejska zadruga, ki bo priredila tozadevno posvetovanje v Zadružnem domu v nedeljo dne 23. avgusta ob pol 10. uri popoldne. K posvetovanju in na razgovor so vabljeni vsi posestniki Mislinjske doline, ki se z ozirom na gospodarsko krizo hočejo oprijeti mlekarstva in prodaje mleka. Posvetovanja se bo udeležil tudi mlekarski strokovnjak centralnega mlekarskega društva v Ljubljani, ki bo dal vsa potrebna pojasnila glede organizacije mlekarstva.

Za hribovite viseče lege vzorno gnojnično jamo (gorski tip) s poljubno uravnajočim odtokom gnojnice, toda brez pipe, oziroma brez litoželezne cevi z zasunkom, ki tako malokdaj zapre gnojnico je napravil podjetni kmetovalec, župan Vrabčič, Skorna nad Šoštanjem. Kmetovalcev, ki bodo imeli gnojišča na omenjeni, oziroma švicarski način, se priporoča, da se zglase pri gospodu županu, ki ima tudi velike izkušnje glede ansiliranja, oziroma okisanja krme za živino!

Premovanje živine v Sevnici. Z ozirom na razne okolnosti, smo bili primorani I. selekcijsko premovanje goveje živine v Sevnici, ki je bilo določeno za sredo 26. avgusta t. l. preložiti za teden dni, in sicer na sredo 2. septembra 1931. Vse druge določbe ostanejo v veljavi. Obisk premovanja se obeta od vseh strani, tako da bo ob tej priliki videti in slišati marsikaj zanimivega.

Kriza našega vinogradništva.

(R. Košar, vinogradnik.)

Z nekaterimi točkami zadnjega razglasa pod gornjim imenom, našega, za dobrobit vinogradništva vnetega vinarškega društva za Dravsko banovino od 7. t. m., se žal ne moram strinjati in zato mi naj bo dovoljeno kot staremu vinogradniku in zadružnemu delavcu na tem polju nekaj pripomb, misleč, da bi morda koristile stvari ali dale vsaj povod za razčiščenje nazorov. Ne morem namreč potrditi izjave:

1. da bi bile sicer produktivne zadruge edini pravilni izhod iz sedanje vinske krize, da pa se v zadružništvo ne more postaviti skoro nobenih upov, ker jih prispevki iz javnih blaganj dovoljno ne podpirajo, same pa tudi ne morejo plačati Din 1.25 od trsa kot prispevek za potrebni objekt v svrhu zadružne predelave in vnovčenja trsnih proizvodov.

2. Da se z odprodajo svežega grozdja ne more bistveno vplivati na razmere v banovini in da nimamo tudi priprav za transport tega grozdja.

3. Da bi bila delna in hitro učinkovita odpomoč vinogradnikom v dovoljenju, da si vsak zasebnik v razmerju družinskih članov itd. kupi direktno od vinogradnika trošarine prosto vino ali mošt.

Zasebnik torej direktno od producenta. Dobro! Toda kdo da sodi! Mislim, da bo tudi nekaj manjkalo »priprav« kakor za transport svežega grozdja. Pač pa imamo v naši banovini že nad deset dobro opremljenih zadrug s svojo centralo, ki že imajo velike in majhne sode za vsako priliko na razpolago in te »skupine producentov« bi lahko že danes ustregle, ako bi bile primerne organizirane in podučene, vsem zahtevam prvega razvoja omenjenega pod točko 3.

V zadružništvo bi torej morali staviti največje nade. Saj so bile tudi pri ustanavljanju prvih hranilnic in posojilnic velike začetne težkoče. In danes so te podeželske posojilnice z njihovimi centralami vred prva in do sedaj skoraj edina podpora produktivnih kmetijskih zadrug. Ne zavržimo torej z

Prejšnji angleški podkralj Indije 71 letni lord Reading je poročil svojo tablico. S prvo ženo je živel 43 let v zakonu.

družne ideje na tem polju, ampak prosimo banovino in državo za krepko pomoč iz svojih trošarinskih dohodkov na vino, ki znašajo letno nad 1000 milijonov Din. Pred leti je prišla filoksera v gorice, na trs; danes pa gospodari v kleti. Z državno pomočjo smo se rešili prve, pa smo zašli v drugo. Upam pa, da se bomo s požrtvovalnim delom in s pomočjo države, rešili tudi i druge krize.

Prodaja svežega grozdja pri nas še ni vpeljana. Toda začeti bo treba, ker je sigurno, da bo tudi ona pomagala lajšati vinsko krizo in če tudi bi prodali samo one množine namiznih vrst, ki jih imamo za sedaj že na razpolago.

Po mojem mnenju naj bi tvorile vse tri točke v zvezi med seboj in z državno pomočjo — podlago za izhod iz naše vinske krize, ne glede na druge nič manj važne ukrepe, kakor n. pr. glede znižanja trošarine itd.

*

Rešimo našo živinorejo!

Piša kmet iz Sv. Jurja ob juž. žel.

Mi kmetje smo hvaležni »Slov. Gospodarju«, ki se je v 32. številki tega letnika tako odločno zavzel za interese nas kmetov, ko je zahteval ureditev cen živini. S tem je »Slov. Gospodar« zopet dokazal, da je še vedno to, kar je zmiraj bil: prijatelj slovenskega kmeta. Kadar je treba, da se pokaže velika krivica, ki se dela kmetu, takoj »Slov. Gospodar« dvigne svoj glas.

Pri živini pa se nam kmetom dela res krvava krivica. Če ženem vole ali kravo ali sploh kako živinčce na sejnem in se mi ponuja tako sramotno nizka cena, ne vem, ali naj bi se sramoval ali jezil. Človek bi se skoraj razjokal od sramu in jeze. Ko prebiram »Slov. Gospodarja«, pazno zasledujem cene, ki jih prinaša o živini. Upam in upam, da se bodo dvignile, pa padajo od dneva do dneva. Kam pridemo, je v zadnji številki našega lista vprašal kmet od Sv. Marjete na Pesnici, v svojem izvrstnem članku. Kam pridemo, vprašam jaz, in sicer s posebnim ozirom na živinorejo.

Mi Slovenci smo predvsem živinorejci. Radi naših zemljiških in podnebnih prilik smo prisiljeni, da se predvsem pečemo z živinorejo, ki je naša glavna kmetijsko-gospodarska ponoga. Zadanja leta smo v tej panogi res napredovali. Izboljšali smo si pasmo in obračali večjo skrb travništvu. Zredili smo veliko število klavne živine in tudi plemenske živine. Sedaj pa je vprašanje, kam s to živino? Strokovnjaki so nas učili in bodrili, naj povzdignemo živinorejo ki nas bo gospodarsko rešila. Dvignili smo živinorejo, gospodarsko pa pri tem propadamo.

To je tisto veliko nezoglasje, ki se človeku zdi skoro neverjetno: živine dovolj — gospodarstvo pa dol! Tukaj mora država poseči vmes. Pošiljala nam je strokovnjake, ki so nas kritizirali, da nismo razumni živinorejci. Poslušali smo jih ter po njihovih navodilih in nasvetih ravnali. Zdaj smo razumni živinorejci, toda naši žepi so prazni in dolgovi nam lezejo na glavo.

kakor uši beraču. Ako se ne bo v kratkem času kaj izdatnega in krepkega storilo, nas bodo uši, to se pravi, dolgovi uničili.

Čital sem v časnikih, da je glavni odbor Kmetijske družbe v Ljubljani v svoji seji 10. julija razpravljal o težkem položaju kmeta ter o tem poslal g. banu posebno vlogo. V tej vlogi se navaja, kako nizke so cene živini, žitu in vinu, ako se vse to kupuje pri kmetu, kako visoke pa so cene mesu pri mesarjih, kruhu pri pekih in vinu po gostilnah. V vlogi se izjavlja: »Jasno je, da je treba v najkrajšem času kmetu pomagati, da ne bo prepozno.« Kot od pomoček navaja glavni odbor Kmetijske družbe, da se strogo izvaja zakon o urejevanju in maksimiranju cen, da se odpravi oderuštvo. Kar se tiče živine, se priporoča, naj se dovoli nadrobna prodaja mesa kmetovalcem, oziroma njih zadrugam na stojnicah poljubno v mestih in trgih in industrijskih središčih tudi po obrtno izvežbanih osebah.

Jaz pa mislim, da to ne zadostuje ter da s tem širšim krogom kmetov ne bo pomagano. Kar nas more rešiti, je ureditev in določitev cen živini na način, kakor smo čitali v »Slov. Gospodarju«. Pod gotovo mero cene ne bi smele pasti in živina se ne bi smela prodajati. Država je uredila cene pšenice. To ceno morajo kmetje dobiti. Naj se slično postopa tudi pri živini. Ta zahteva je tembolj pereča, ker je letos bilo malo krme. Cena krmi je visoka in bo postala nedosegljivo visoka. Cene živine pa so nizke in dnevno padajoče. Tako mora živinorejec propasti. Rešimo torej našo živinorejo!

*

Cene in sejska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v petek, dne 14. avgusta so pripeljali špeharji 27 komadov zaklanih zvinj. Svinjsko meso je bilo po 13 do 14, slanina 13 do 16. Kmetje so pripeljali 4 voze sene po 85 do 90, 3 voze stave 75 do 80, 4 voze slame po 55 do 60, 7 voz kumaric in zelja 0.50 do 1.50, zelje (glava) 1 do 3 Din. Pšenica 2 Din, rž 1.50, ječmen 1.50, oves 1 do 1.25, koruza 1.50, fišol 2 do 2.50, luščeni grah 10 do 12. Kokoš 39 do 40 Din, piščanci 18 do 55, raca 15 do 25, gos 35 do 45, guran 50 do 65. Buče (komad) 1 do 2, gobe 1 do 2, borovnice 1.50 do 2, maline 3.50 do 4, grozdje 8 do 12, bruske 3 do 5, jabolka 4 do 5, breskve 1.50 do 2, mleko 2 do 3, smetana 12 do 14, sirovo maslo 28 do 36. Jajca 0.75 do 1, med 12 do 20.

Mariborsko sejsko poročilo. Prignanih je bilo 20 konjev, 15 bikov, 264 volov, 322 krav in 27 telet. Skupaj 648 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu so bile sledeče: debeli voli, 1 kg žive teže od 5 do 6, poldebili voli 3.75—4, plemenski voli 350 do 5, biki za klanje 3—4, klavne krave debele

Pri astmi in boleznih srca, prsi in pljuč, rahitisu in škrofulozi, povečanju ščitne žleze in postanku golše je uravnavna delovanja črevesja z uporabo naravnih »Franz Josefove« grenčice velike važnosti. Kliniki svetovnega slovesa so opažali pri ječčnih, da v začetku boleznih porajajoče se zapreke ponehavajo s pomočjo »Franz Josefove« vode, ne da bi se pojavile driske, ki se jih vsak bolnik boji. — »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

350—5, plemenske krave 2.75—3.50, krave za klobasarje 2—2.75, molzne krave 3—3.50, breje krave 3—3.75, mlada živina 4.50—8, teleta 6—7 Din. Prodanih je bilo 422 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 51 komadov, za Italijo 55 komadov.

Mariborsko sejsko poročilo. Na svinjski sejem je bilo pripeljanih: 213 svinj; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari, komad 50 do 70 Din, 7 do 9 tednov stari 90 do 130 Din, 3 do 4 mesece stari 150 do 200 Din, 5 do 7 mesecev stari 300 do 400 Din, 8 do 10 mesecev stari 420 do 500 Din, 1 leto stari 560 do 750 Din, 1 kg žive teže 6 do 8 Din, 1 kg mrtve teže 9 do 10 Din. Prodanih je bilo 120 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 14—16, volovsko meso II. vrste 10 do 12, meso od bikov, krav, telic 6—8, telečje meso I. vrste 13—25, telečje meso II. vrste 8—16, svinjsko meso sveže 12—24 Din.

*

Nekaj o razvoju pisma.

Zgodovina trdi, da je pisala prvo pismo perzijska kraljica Atossa, hčerka Kyra in mati perzijskega kralja Xerxa. Tudi v sv. pismu Starega zakona se že omenjajo pisma.

Najstarejša zgodovina starega Rima je bila napisana na platno. Pisma germanskega severa so bila pisana na ribje spodnje čeljusti. Navada, pisati na voščene tablice, se je ohranila od rimskih časov do prejšnjega stoletja. Pri divjih narodih najdemo še danes pisma iz palic in volzov in to predvsem pri zamorcih. V srednjem veku je pisanje pisem napredovalo le neznatno. Branje in pisanje je bilo malo razširjeno in pergament (oslovska koža) je bil drag. Pergament je dobil ime od mesta Pergamos v Mali Aziji, kjer je zbral Eneas II. v drugem stoletju knjižnico in se je poslužil kož od jagnjet, koštrunov in koz, katere je pustil popisati. Pozneje so jemali v Nemčiji telečje kože, na Španskem ter v Italiji pa ovčje kože. Šele iznajdba cenenejšega papirja iz starih cap je pripomogla pisanju pisem do hitrejšega razvoja in napredovanja.

V starih časih so zalepljali pisma s pečati iz zemlje ali voska. Ko je znani rimski govornik Cicero zagovarjal Flavio, je predložil pismo, ki je bilo zaprto s pečatom iz azijske pečatne zemlje. Kako zelo je bilo v starem veku v običaji navaditi pečenje, je razvidno iz množine dragocenih pečatnih prstanov. V srednjem veku naletimo na odprta in zaprta pisma. Pri zaprtih pismih je bil pečat iz voska pritrjen na pismo; na odprto pismo pa je bil pečat samo obešen. Zapečaten pisma so še spravili v vreče in te jih zašili.

Šele v sredini 16. stoletja se pojavi pečatni lak. Francoski trgovec se je vrnil iz indijskega potovanja in je napravil doma po kitajskem receptu pečatni lak. Vosek in pečatni lak je pa treba segreti in to je počasno in neprijetno. Posluževali so se za pečenje tudi oblatov, katere so rdeče pobarvali in jih je bilo treba pred uporabo pečenja le omočiti.

Pred iznajdbo kuverte so pismo le skupaj zložili. Ker se je pa pismo med prenosom omazalo, so zavijali pisma na